

YHDESSÄ ETEENPÄIN

EDUSKUNTAVALIOHJELMA 2023

SFP RKP

**FRAMÅT TILLSAMMANS
YHDESSÄ ETEENPÄIN**

4 JOHDANTO

6 TURVALLINEN ARKI KUULUU KAIKILLE

8 TEEMME VASTUULLISTA TALOUSPOLITIIKKAA

12 EI TULEVAISUUTTA ILMAN HYVINVOIVIA NUORIA

19 HOITOA JA HOIVAA LÄHELLÄ SINUA

22 LÄHIALUEELLAMME VALLITSEE UUSI TODELLISUUS

26 MEILLÄ ON VAIN YKSI MAAPALLO

28 SUOMEN MENESTYSTEKIJÄT

30 ELÄVÄ JA MONIPUOLINEN KULTTUURI

33 ELÄVÄ MAASEUTU JA MENESTYVÄT KAUPUNGIT
TÄYDENTÄVÄT TOISIAAN

JOHDANTO

Hyvä lukija,

Vapaus on arvokkainta mitä meillä on. Meitä on muistutettu tästä erityisesti Venäjän aloitettua julman hyökkäyssodan Ukrainassa. Samalla meitä on muistutettu siitä, että mitään ei pidä pitää itsestäänselvyytenä. Demokratiaa, ihmisoikeuksia ja oikeusvaltioperiaatetta on vaalittava joka päivä. Loppujen lopuksi kyse on siitä, että sinä ja minä – me kaikki, jotka asumme hienossa maassamme – voimme tuntea olomme turvalliseksi ja voida hyvin tänään, huomenna ja tulevaisuudessa.

Maailma on muutoksessa. Suurvallat kilpailevat maailman herruudesta. Autoritaariset maat, joissa demokratia on kirosana, yrittävät päästä länsimaiden niskaan päälle. Nämä maat yrittävät jakaa meitä ja heikentää EU:ta. Emme saa sallia sitä. Turvallisuuspolitiikan mannerlaatat ovat lopullisesti vaihtaneet asentoa. On tärkeää olla oikeassa seurassa.

Suomella on monia vahvuuksia. Maamme tunnetaan luotettavuudesta, vakaista instituutioista, tasa-arvosta ja hyvästä koulusta. Pystymme kuitenkin vielä parempaan. Kampyämme myös kasvavan velkataakan ja työvoimapulan kanssa. Suomen ruotsalaiselle kansanpuolueelle tiekartta eteenpäin on selvä: meidän on kehitettävä Suomen vahvuuksia ja luotava ratkaisuja heikkouksien korjaamiseksi.

Liberaalina ja porvarillisena puolueena RKP toimii kaikilla tasoilla vakaa ja modernin Suomen puolesta. Suomen, joka suojelee yksilön vapautta ja kaikkien ihmisten yhdenvertaista arvoa. Me emme hyväksy vihapuhetta emmekä rasismia. Me emme halua vastakkainasettelua ja polarisaatiota. Me haluamme rakentaa yhteiskuntaa osallisuuden ja vuoropuhelun kautta.

Suomessa pidetään eduskuntavaalit 2. huhtikuuta 2023. Vaalit ratkaisevat sen, minkä tien maamme valitsee tulevien neljän vuoden aikana. Koronapandemia on jättänyt meihin jälkensä, niin talouteen kuin ihmisten hyvinvointiinkin.

Lapset ja nuoret sekä ikäihmiset tarvitsevat siksi nyt erityishuomiota. Hoitoa on oltava tarjolla silloin kun sinä tarvitset sitä, ja meidän tulee voida hyvin töissä. Yrityksemme tarvitsevat kannustavan toimintaympäristön toimiakseen ja kasvaakseen. Työnteon tulee aina olla kannattavaa. Suomen kilpailukykyä on vahvistettava, jotta voimme houkutellessa lisää investointeja ja siten työpaikkoja. Ilmastokriisi on otettava vakavasti. Tarvitaan sekä kansallisia että globaaleja ratkaisuja.

Lapsillamme ja lapsenlapsillamme pitää olla mahdollisuus uida puhtaassa Itämeressä, ja meidän tulee myös jatkossa pystyä syömään puhdasta suomalaista ruokaa, jonka maanviljelijämme ovat meille tuottaneet. Samalla vihreä siirtyminen meille mahdollisuus. Siksi myös panostukset koulutukseen, tutkimukseen ja innovaatioihin ovat avainasemassa.

Olen kiitollinen, että saan asua tässä hyvässä maassa, jossa saamme itse olla mukana vaikuttamassa päätöksiin. Äänestäminen on vaikuttamista. Sinun äänelläsi on väliä. Kuluneella hallituskaudella RKP on selvästi osoittanut, että meitä tarvitaan Suomen hallituksessa. Olemme työskennelleet rakentavasti ja rakentaneet siltoja. Olemme saavuttaneet tuloksia. Suomi on nyt matkalla Natoon, tätä me olemme RKP:ssä aktiivisesti ajaneet. Yhteytemme Ruotsiin ja muihin Pohjoismaihin sekä kansainvälinen yhteistyö ylipäänsä ovat arvokkaita maallemme.

Ääni RKP:lle on ääni turvallisuuden ja vakauden puolesta näinä vaikeina aikoina. Se on ääni tasa-arvon, hoidon ja hoivan sekä talouskasvun puolesta. Se on ääni palveluile omalla äidinkielellä ja se on ääni kaksikielisen Suomen puolesta! Sinun ääntäsi tarvitaan!

Anna-Maja Henriksson
RKP:n puheenjohtaja

**TURVALLINEN ARKI
KUULUU KAIKILLE**

Olemme ylpeitä pohjoismaisesta hyvinvointiyhteiskunnasta, jollainen Suomi on ja jota Suomen ruotsalainen kansanpuolue on ollut mukana rakentamassa. Suomessa tulee voida elää turvallisesti, ilman pelkoa, väkivaltaa ja häirintää. Apua tulee aina olla saatavilla, kun sitä tarvitsee.

Myös Suomen sisäistä turvallisuutta on vahvistettava. Meille on tärkeää, että poliisin, pelastuslaitoksen ja hätäkeskusten resurssit turvataan. Olemme nähneet huolestuttavaa kehitystä Ruotsissa, missä rikollisliigat ovat saaneet yhä vahvemman jalansijan. Vastaava kehitys on estettävä Suomessa. Tällä hetkellä poliisilla ei ole riittävästi resursseja kaikkien rikosten tutkimiseen, eikä aika riitä ennaltaehkäisevään työhön. Siksi haluamme Suomeen tulevaisuudessa 8 200 poliisia. Tällä hetkellä maassamme toimii noin 7 500 poliisia eikä määrä ole riittävä.

Pelastuspalvelujen tasavertaisen saatavuuden varmistamiseksi koko maassa pelastusalan henkilöstöä tulee kouluttaa lisää. Sopimuspalokunnilla ja vapaaehtoisella meripelastustoiminnalla on pelastustoiminnassa tärkeä rooli, eritoten haja-asutusalueilla, ja niiden toimintaolosuhteet on turvattava.

Suomessa voimme luottaa tuomioistuihin ja viranomaisiin ja siihen, että kaikkia kohdellaan tasavertaisesti lain edessä. Yhteiskunnan perusinstituutioiden resurssit on turvattava kaikissa tilanteissa.

Suomen huoltovarmuus on maailmanlaajuisesti erittäin hyvä. Pohjoismaista valmiusyhteistyötä tulee vahvistaa.

HALUAMME

- turvata poliisin ja oikeudenhoidon resurssit
  - nostaa oikeusavun tulorajoja
  - taata riittävät resurssit toimivalle pelastuslaitokselle ja hätäkeskustoiminnalle koko maassa
  - että ruotsinkielinen pelastusalan koulutus tapahtuu Helsingissä ja että se järjestetään ainakin kolmen vuoden välein
  - ehkäistä lähi- ja parisuhdeväkivaltaa
  - lisätä turvakotien paikkamäärää sekä raiskaus- ja kriisikeskusten määrää
  - puuttua tehokkaammin vihapuheeseen ja kohdennettuun häirintään
  - tarjota poliisin ja oikeuslaitoksen henkilöstölle koulutusta pari- ja lähisuuhdeväkivalta- ja ihmiskaupparikoksista
  - auttaa ja suojella ihmiskaupan uhreja ja turvata rikoksiin pakotettujen uhrien rankaisemattomuusperiaatteen
  - varmistaa valtakunnallisen ihmiskaupparikosten tutkintaryhmän toimintaedellytykset
  - ehkäistä poliisiin, terveydenhuolto- ja pelastushenkilökuntaan sekä muihin asiakastyössä toimiviin kohdistuvaa väkivaltaa
  - vähentää nettirikollisuutta, erityisesti lapsiin ja nuoriin verkossa kohdistuvan seksuaalisen väkivallan torjumiseksi
  - turvata tasa-arvo-, yhdenvertaisuus-, vanhus- ja lapsiasiavaltuutettujen resurssit.
-

TEEMME VASTUULLISTA TALOUSPOLITIikkaA

Viime vuodet ovat olleet monella tapaa vaikeita, ja julkista taloutta on haastettu niin kansallisesti kuin globaalistikin. Siitä huolimatta Suomi on pärjännyt hyvin. RKP on tehnyt johdonmukaisesti työtä vastuullisen talouspolitiikan puolesta.

Julkisessa taloudessa on suuria haasteita. Rakenteelliseen alijäämään on puuttuttava ja velkaantumisen on saatava loppumaan. Onnistuaksemme talouden tasapainottamisessa tarvitsemme yli hallituskausien ulottuvia panostuksia monella eri tasoilla. RKP haluaa kilpailukykyisen Suomen, joka houkuttelee yrityksiä investoimaan ja luomaan työpaikkoja. Suomeen investoimisen on oltava houkuttelevaa.

Digitalisaatio ja vihreä siirtymä tarjoavat Suomelle suuria mahdollisuuksia. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa sekä yliopistojen ja startup-yritysten välistä yhteistyötä on edistettävä.

YRITTÄJYYS LUO HYVINVOINTIA

Yrittäjyyttä ja omistajuutta vahvistavat ja työllisyyttä lisäävät toimenpiteet luovat tarvitsemaamme kasvua. Yritykset tarvitsevat ennustettavuutta uskaltaakseen tehdä investointeja.

Suomen työllisyysaste on nostettava vähintään 80 prosenttiin. Jotta tämä onnistuisi, meidän on varmistettava yrityksille suotuisa toimintaympäristö. Yrittäjiä ei saa hukuttaa byrokratiaan. Yhteiskunnan tehtävänä on mahdollistaa yritystoiminta, ei estää sitä. Yrittäjien sosiaaliturvaa on vahvistettava. Meidän on turvattava toimintaympäristö, josta kaikenkokoiset yritykset löytävät työvoimaa ja rahoitusta.

Startup-yrityksissä syntyy monia innovaatioita ja uusia taloudellisia toimintamalleja, mikä on tervetullutta.

HALUAMME

- nostaa työllisyysasteen ensi hallituskaudella vähintään 80 prosenttiin
  - harjoittaa vastuullista, kestävää ja pitkäjänteistä talouspolitiikkaa ja hillitää valtion velkaantumista
  - edistää elinkeinoelämän, korkeakoulujen ja kasvuyritysten välistä yhteistyötä
  - luoda toimivalle alustataloudelle selkeät säännöt ja ehdot
  - ottaa käyttöön yhdistelmävuokituksen yrittäjien sosiaaliturvan vahvistamiseksi
  - laajentaa yksinyrittäjien rekrytointitukikokeilua
  - alentaa kynnystä ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen
  - edistää yritysten kansainvälistymistä
  - edistää pääomasijoituksia yrityksiin.
-

VEROTUKSEN TULEE KANNUSTAA TYÖHÖN JA INVESTOINTEIHIN

RKP haluaa, että työnteko on aina kannattavaa. Työstä tulee aina jäädä enemmän käteen. Työn verotusta on alennettava, eikä verotuksen progressiota saa kiristää enempää.

Suomen on oltava verotuksellisesti kilpailukykyinen maa. Investointien ja yritysten houkuttelemiseksi Suomeen on pyrittävä siihen, että yritysten verotusta ei nosteta. Veropolitiikkamme tulee olla pitkäjänteistä ja ennakoitavaa. Meidän on tehtävä myös muita investointeja edistäviä toimenpiteitä, kuten verotusteknisiä ratkaisuja, joiden myötä uudelleensijoitettujen voittojen verotusta voidaan keventää.

Hallitus on RKP:n aloitteesta kuluneella hallituskaudella laajentanut kotitalousvähennystä ja korottanut sen enimmäismäärää. Yhä useamman on voitava saada apua kotiin ja voitava siirtyä öljylämmityksestä kestävämpiin vaihtoehtoihin. Haluamme jatkaa kotitalousvähennyksen kehittämistä, koska se luo lisää työpaikkoja.

HALUAMME

- laskea työn ja eläkkeiden verotusta
- edistää yrittäjyyttä pitämällä yhteisöveron kilpailukykyisellä tasolla
- verottaa yhtiön toimintaan takaisin sijoitettavan voiton alemman yhteisöverokannan mukaan
- että listaamattomien yhtiöiden osinkojen verotus edelleen huomioi yrittäjän riskinoton
- korvata perintö- ja lahjaveron tulevaisuudessa verolla, joka maksetaan vasta, kun perintöä realisoidaan

- poistaa perintö- ja lahjaveron kokonaan yritysten ja maatilojen sukupolvenvaihdosten yhteydessä
- vapauttaa maatalouden tuotantorakennukset kiinteistöverosta
- että kiinteistövero ei kohdistu kohtuuttomasti esimerkiksi omakotiasuihin ja kiinteistönomistajiin saaristoalueilla
- että yksityishenkilöiden ja yritysten lahjoitukset yleishyödyllisille ja voittoa tavoittelemattomille yhdistyksille ja järjestöille sekä yliopistoille ovat vähennyskelpoisia verotuksessa
- että kotitalousvähennyksen väliaikainen korotus muutetaan pysyväksi ja että vähennyksen kehittämistä jatketaan
- että yritykset saavat tehdä verovähennyksiä tutkimus- ja kehitysinvestoinneista
- torjua harmaata taloutta ja aggressiivista verosuunnittelua.

LISÄÄ IHMISIÄ TYÖELÄMÄÄN

Työelämä on jatkuvassa muutoksessa, ja sen myötä myös työolainsäädännön tulee kehittyä. Jotta se olisi mahdollista, tarvitaan työmarkkinajärjestöiltä ja poliittisilta päättäjiltä uudenlaista ajattelua. Työn vastaanottamisen tulee aina olla kannattavaa. Työnteko myös eläkkeelle jäämisen jälkeen tulee olla kannustavaa.

Haluamme sallia paikallisen sopimisen kaiken tyyppisissä yrityksissä, myös niissä, joiden työntekijät eivät ole järjestäytyneet ammattiliittoon. Samalla haluamme antaa työntekijöille mahdollisuuden osallistua yrityksen toimintaan hallituksessa tai muussa johtoelimessä toimivan henkilöstöedustajan kautta.

Suomi on kriisissä, sillä työntekijöitä ei ole tarpeeksi. Sekä työntekijöiden eläköi-

tyminen että tarpeelliset lisärekrytoinnit tarkoittavat, että tarvitsemme ulkomaista työvoimaa. Siksi tarvitsemme toimenpiteitä työperäisen maahanmuuton lisäämiseksi ja sujuvoittamiseksi. Mikäli väestömäärä ei lisäännä merkittävästi, meillä on suuria haasteita ylläpitää julkisia palveluita ja toimivaa elinkeinoelämää.

On tärkeää, että kaikki nuoret pääsevät helposti työmarkkinoille. Se edellyttää tiivistä yhteistyötä koulutuksen järjestäjien ja työnantajien välillä sekä tietoisia panostuksia työelämään siirtymisen helpottamiseksi.

Hallitus on laatinut RKP:n aloitteesta kansallisen työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelman. Ohjelmaa on jatkettava kunnianhimoisesti myös ensi hallituskaudella. Tavoitteena tulee olla uupumuksesta ja työpahoinvoinnista johtuvien sairauspois-

saolojen puolittaminen tulevien viiden vuoden aikana. Hyvinvointia tukevat työympäristöt ovat tärkeitä, jotta voimme vähentää työkyvyttömyyseläkkeitä.

Tarvitsemme parempia ja tehokkaampia työvoimapalveluita. Työvoimapalveluiden tulee vastata erityyppisiin tuen tarpeisiin. Pitkään työmarkkinoiden ulkopuolella olleiden tukea on laajennettava. Avointen työpaikkojen ja työnhakijoiden kohtaantoon on puututtava.

RKP on tehnyt pitkään töitä perhevapaauudistuksen toteuttamiseksi. Se mahdollistaa sen, että molemmat vanhemmat voivat jakaa perhevapaat. Jotta isien osuus perhevapaasta todella kasvaisi, työelämässä tarvitaan myös asennemuutosta. Tavoitteenamme on pidentää ansiosidonnaista vanhempainvapaata, kunnes lapsi täyttää vuoden ja 6 kuukautta.

HALUAMME

- porrastaa ansiosidonnaista päivärahaa ja lisätä sen kannustavuutta korottamalla tukea työttömyysjakson alussa. Haluamme, että kaikki kuuluvat ansiosidonnaisen päivärahan piiriin. Työn vastaanottamisen tulee aina olla kannattavaa.
- joustavuutta työmarkkinoille paikallisella sopimisella
- poistaa ulkomaisen työvoiman tarveharkinnan
- ottaa käyttöön takuajan työntekijöiden työ- tai oleskelulupien käsittelyyn. Työluvan käsittelyaika saa olla enintään 30 päivää.
- että pitkäaikaistyöttömillä on todellinen mahdollisuus palata työelämään
- että onnistuneet pilottihankkeet, joissa on annettu monialaista yksilöllistä tukea, laajennetaan ryhmiin, jotka ovat olleet pitkään poissa työelämästä
- parantaa edelleen osatyökykyisten mahdollisuuksia pysyä työelämässä ja palata takaisin työelämään
- kannustaa työnantajia tarjoamaan täydennyskoulutusta ja kannustaa elinikäiseen oppimiseen
- jatkaa kansallista työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelmaa ensi hallituskaudella
- pyrkiä uudistuksiin, jotka puolittavat sairauspoissaolot ja vähentävät sairauseläkkeitä
- edistää työmarkkinoiden tasa-arvoa ja tasoittaa sukupuolten välistä palkkaeroa
- pidentää ansiosidonnaista vanhempainvapaata, kunnes lapsi täyttää vuoden ja 6 kuukautta.

EI TULEVAISUUTTA ILMAN HYVINVOIVIA NUORIA

MEILLÄ PITÄÄ OLLA MAAILMAN PARAS KOULU

Laadukas oppimispolku on yksi yhteiskuntamme kulmakivistä. Meillä tulee olla riittävästi pätevää henkilökuntaa kouluissa, varhaiskasvatuksessa ja iltapäivätoiminnassa. Haluamme, että kaikki lapset saavat tarvitsemaansa tukea.

Varhaiskasvatuksen tulee taata kaikille lapsille yhtäläiset edellytykset ja haluamme, että mahdollisimman moni lapsi saa osallistua siihen jo varhaisessa vaiheessa. Henkilöstön saatavuus on haaste monissa osissa maata. Se on ratkaistava lisäämällä alan houkuttelevuutta ja saamalla useampia ihmisiä hakeutumaan alan koulutukseen. Byrokratiaa tulee yksinkertaistaa, jotta henkilökunnalla on enemmän aikaa lapsille.

On huolestuttavaa, että yhä useammat peruskoulun suorittaneet oppilaat eivät hallitse lukemisen, kirjoittamisen ja laskeamisen perustaitoja. Haluamme katkaista trendin, jossa erityisesti pojat syrjäytyvät. On syytä varmistaa, että resurssit vastaavat näitä haasteita.

Kaikilla oppilailta, opettajilla ja muulla henkilökunnalla tulee olla oikeus turvalliseen koulupäivään, jossa ketään ei kiusata. Kaikkien tulee voida tuntea yhteenkuuluvuutta ja tuntea olevansa osa yhteisöä. Tarvitsemme kouluun lisää aikuisia.

Tutkimukset osoittavat, että monet tytöt voivat huonosti. Eritoten ruotsinkielisistä koulupsykologeista ja -kuraattoreista on pulaa, ja heitä tulee kouluttaa lisää.

Ammatilliselle koulutukselle tulee antaa työrauha viimeaikaisten uudistusten jälkeen. Myös ammatillisessa koulutuksessa tarvitaan lähiopetusta.

Lukiokoulutuksessa tulee painottaa enemmän yleissivistävää opetusta ja ylioppilastutkintoa tulee uudistaa niin, että se mittaa paremmin yleissivistystä.

Haluamme lakkauttaa korkeakoulujen opiskelijavalinnan ensikertalaiskiintiöt. Korkeakoulujen valintaperusteiden ei tulisi ohjata lukion opintovalintoja yhtä suurena määrinä kuin nyt.

Marinin hallitus nosti opiskelijoiden tulo-rajat 50 prosentilla. Haluamme nostaa rajat entisestään. Haluamme ennaltaehkäistä opiskelijoiden mielenterveysongelmia parantamalla heidän taloudellista tilannettaan.

HALUAMME

- turvata oikeuden toimivaan oppimispolkuun turvaamalla opettajien ja muun osaavaan henkilöstön riittävän määrän kouluissa ja varhaiskasvatuksessa
- muuttaa varhaiskasvatuksen pitkällä tähtäimellä maksuttomaksi
- ottaa käyttöön kaksivuotisen esikoulun
- varmistaa laadukkaan ruotsinkielisen opetusmateriaalin saatavuuden
- että koulutetaan enemmän ruotsinkielisiä koulupsykologeja ja -kuraattoreita
- että oppilas- ja opiskelijahuolto on saatavilla kouluissa ja että niillä on riittävät resurssit
- kehittää lasten ja nuorten arkea tukevaa kouluvalmentajatoimintaa
- torjua syrjäytymistä esimerkiksi vahvistamalla koulun, nuorisotyöpajojen ja etsivän nuorisotyön välistä yhteistyötä
- panostaa ja kehittää opinto-ohjausta kaikilla koulutusasteilla
- sisällyttää opetussuunnitelmaan saamelaiskulttuurin tuntemusta
- tarjota enemmän kielikylpyjä ja -suihkuja
- kehittää sekä ruotsin- että suomenkielistä opetusta niin, että se on peruskoulua ja toista astetta käyville oppilaille houkuttelevampaa
- toisen kotimaisen kielen olevan pakollinen aine ylioppilastutkinnossa
- uudistaa ylioppilastutkintoa niin, että se mittaa yleissivistystä paremmin
- tehdä oppisopimuksista todellisen vaihtoehdon toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa
- vahvistaa toisen asteen ammatillista koulutusta ja taata lähiopetuksen
- lakkauttaa korkeakoulujen opiskelijavalinnan ensikertalaiskiintiöt
- selvittää mahdollisuutta ottaa lukiodiplomi ja taiteen perusopetuksen tutkinto huomioon korkeakouluhaussa
- taata jatkossakin maksuttoman yliopisto-koulutuksen
- että yliopistojen perusrahoitus on pitkäjänteistä ja ennakoitavaa
- että opintotukikuukausien määrää lisätään ja että tuen jakaminen kahteen osaan lopetetaan
- että opiskelijoiden toimeentulo turvataan korottamalla opintorahaa asteittain ja nostamalla opintotuen tuloarvoja edelleen. Tukivapaiden kuukausien tulot eivät saa vaikuttaa opintotukikuukausien määrään.
- toimia sukupuolen mukaisen segregaation vähentämiseksi koulutuksessa
- kehittää seksuaalikasvatusta, mukaan lukien suostumuksen käsittely.

SUOMESTA MAAILMAN LAPSIYSTÄVÄLLISIN MAA

Haluamme Suomen olevan maailman lapsiystävällisin maa. Suomessa tulee jatkossakin olla turvallista kasvaa. Suomen harjoittama politiikka on ollut monella tapaa onnistunutta. Lapsikuoleisuusaste on alhainen ja jokaisella on subjektiivinen oikeus päivähoitoon. Lasten hyvinvoinnin vahvistamiseksi haluamme myös, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus ainakin yhteen harrastukseen.

Haluamme vahvistaa lapsiperheiden tukea panostamalla ennaltaehkäisevään työhön. Lapsivaikutusten arviointia on käytettävä päätöksenteon työkaluna, ja haluamme jatkaa lapsibudjetointia lasten oikeuksien edistämiseksi.

Lastensuojelun tilannetta on parannettava. Henkilöstön puute ja liian suuret työntekijäkohtaiset asiakasmäärät ovat johtaneet kestäättömään tilanteeseen monissa osissa maata.

HALUAMME

- lastenneuvolatoiminnan jatkuvan siihen saakka, että lapsi täyttää 10 vuotta
  - varmistaa lastensuojelulle riittävät resurssit
  - parempaa yhteistyötä eri viranomaisten välillä (koulu, varhaiskasvatus, sosiaalihoito, poliisi jne.) lapsen edun turvaamiseksi
  - ottaa kaikissa kunnissa käyttöön lasten ja nuorten ilmaisen harrastamisen Suomen mallin koulupäivän jälkeen
  - että koulupihat ja -rakennukset ovat käytössä myös kouluaikojen ulkopuolella
  - helpottaa yksinhuoltajien tilannetta poistamalla toimeentulotuen ja lapsilisän yksinhuoltajalisän välisen kytköksen
  - selvittää olisiko mahdollista, että isovanhemmat tai joku muu työelämässä toimiva lähiomainen hoitaisi sairasta lasta palkallisesti samoin edellytyksin kuin lasten vanhemmat
  - että lapsivaikutusten arviointia käytetään päätöksenteon työkaluna.
-

HUOLEHDITAA NUORISTA

Viime vuodet ovat olleet poikkeuksellisen raskaita, varsinkin nuorille. Yhä useampi lapsi ja nuori voi entistä huonommin. Koronapandemia etäopetuksineen ja sosiaalisten yhteyksien vähentymisineen on jättänyt jälkensä, jotka meidän on korjattava.

Haluamme kehittää nuorisopaketin, joka sisältää monialaisia toimia ja ratkaisuja vaikeassa asemassa olevien nuorten hyvinvoinnin ja mielenterveyden palauttamiseksi ennen kuin tilanne pahenee entisestään. Kokonaisuuteen tulee sisältyä muun muassa terapiatakuu, pitkäjänteisiä panostuksia koulutukseen sekä panostuksia, joilla varmistetaan, ettei yksikään nuori jää ilman työtä tai opiskelupaikkaa.

Avun hakemisesta tulee tehdä helppoa nuorille. Ketään ei saa pompotella luukulta luukulle. Siksi tarvitsemme mielenterveyspalveluihin lisää matalan kynnyksen vastaanottoja. Ensimmäinen yhteys on saatava välittömästi, esimerkiksi yksinkertaisten chat-palveluiden kautta. Mielenterveyspalveluissa on erityisen tärkeää, että palvelua tarjotaan omalla äidinkielellä.

Kaikkien nuorten tulee tuntea, että heillä on oma paikkansa yhteiskunnassa ja mielekästä sisältöä elämässä koulutuksen, työn ja vapaa-ajan harrastusten kautta. Haluamme vähentää nuorten koulustressiä.

Meidän tulee keskittyä ennaltaehkäisevään työhön syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Etsivällä nuorisotyöllä on tärkeä rooli riskiryhmään kuuluvien nuorten tunnistamisessa.

HALUAMME

- luoda nuorisopaketin nuorten hyvinvoinnin ja mielenterveyden palauttamiseksi
  - tuoda mielenterveyshuoltoon enemmän matalan kynnyksen vastaanottoja, myös chat-palveluiden muodossa
  - huolehtia siitä, että jokainen saa mielenterveyspalveluita omalla äidinkielellään
  - panostaa ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin, kuten etsivään nuorisotyöhön, syrjäytymisen ehkäisemiseksi
  - ottaa nuoret mukaan päätöksentekoon ja osallistaa heitä kaikilla yhteiskunnan tasoilla
  - tarjota nuorille tapaamispaikkoja.
-

HOITOA JA HOIVAA LÄHELLÄ SINUA

HALUAMME TURVATA LAADUKKAAN TERVEYDENHUOLLON

Hoitoa ja hoivaa tulee olla tarjolla lähellä sinua, asuinpaikastasi riippumatta.

Tavoitteenamme on järjestelmä, jossa ikäihmisillä ja jatkuvan hoidon tarpeessa olevilla on käytössään omalääkäri ja -sairaanhoitaja, sillä mahdollisuus käydä saman tutun lääkärin luona luo turvallisuutta ja sen on todettu myös parantavan hoitotuloksia.

Terveydenhuollon henkilöstötilanne on ratkaistava. Työhyvinvoinnin ja alan houkuttelevuuden parantamiseksi tarvitsemme parempaa johtajuutta ja työnjakoa sekä joustavampia työehtoja. Tarvitsemme valtakunnallisen ohjelman, joka sisältää erilaisia toimenpiteitä terveydenhuollon henkilöstöpulan ratkaisemiseksi.

Kielibarometrin mukaan sosiaali- ja terveydenhuollossa on suuria puutteita ruotsinkielisissä palveluissa. Osassa kaksikielisiä kuntia ongelmia on ollut myös suomenkielisten palveluiden kanssa. Hoidon ja palveluiden turvaamiseksi molemmilla kielillä tarvitaan toimivia palvelupolkuja, joissa kielelliset tarpeet on huomioitu.

Haluamme, että mielenterveyden edistämisestä tehdään valtakunnallinen painopistealue. On tärkeää saada hoitoa nopeasti, matalalla kynnyksellä ja omalla äidinkielellä. Meidän on varmistettava, että henkilökuntaa on tarpeeksi niin, että mielenterveyspalveluita voidaan tarjota kyllin varhaisessa vaiheessa. Psykoterapeuteista, erityisesti ruotsinkielisistä, on akuutti pula. Siksi psykoterapiakoulutus tulee muuttaa maksuttomaksi.

Hyvinvoivat ihmiset selviävät vastoinkäymisistä paremmin, ja siksi ennaltaehkäisevä hoito on tärkeää niin henkisen kuin fyysisenkin terveyden kannalta. Nykypäivän passiivinen elämäntyyli johtaa erilaisiin terveysongelmiin. Siksi haluamme kannustaa ihmisiä liikkumaan. Haluamme myös aktiivisia toimia huumeiden väärinkäytön ehkäisemiseksi.

Naisten oikeus päättää omasta kehostaan on itsestäänselvyys.

HALUAMME

- että ihmiset asuinpaikasta tai tuloista riippumatta pääsevät sairastuessaan nopeasti lääkäriin
- luoda ikäihmisille ja jatkuvan hoidon tarpeessa oleville järjestelmän, jossa heillä on käytössään omalääkäri ja -sairaanhoitaja
- turvata hyvinvointialueiden toiminta-edellytykset ja riittävän rahoituksen
- että perusterveydenhuollon seitsemän päivän hoitotakuu ja erikoissairaanhoidon kuuden kuukauden hoitotakuu toimii käytännössä
- tehdä mielenterveyden edistämisestä valtakunnallisen painopistealueen
- varmistaa, että avun hakemisen kynnyks on matala
- että mielenterveys- ja päihdehuollon palvelujen saatavuus ja laajuus turvataan
- lisätä sosiaali- ja terveysalan houkuttelevuutta ja opiskelupaikkojen määrää
- että mielenterveyden palvelut ovat saatavilla potilaan omalla kielellä ja että psykoterapeutetta koulutetaan riittävästi myös ruotsiksi. Psykoterapiakoulutus tulee muuttaa maksuttomaksi.
- että uupumusoireyhtymä otetaan mukaan tautiluokitukseen, mikä oikeuttaa palkalliseen sairauslomaan
- turvata pienten sairaaloiden oikeuden suorittaa normaaleja päiväkirurgisia operaatioita ja ylläpitää yleistä ympärivuorokautista päivystystä
- turvata vammaisille ja erityistarpeita omaaville henkilöille hoidon, huolenpidon ja tuen niin, että he voivat osallistua yhteiskunnan toimintaan tasaveroisesti
- että alle 25-vuotiailla on oikeus maksuttomaan ehkäisyyn
- selvittää, onko oikeus aborttiin ennen kahdennentoista raskausviikon loppua turvattu perustuslaissa
- laajentaa maksutonta rintasyöpäseulontaa koskemaan kaikkia 40–74-vuotiaita
- turvata paperittomien oikeuden terveydenhuoltoon, sosiaalihuoltoon, varhaiskasvatukseen ja koulutukseen
- edistää aktiivisia toimia huumeiden väärinkäytön ehkäisemiseksi ja torjumiseksi
- että päihdehuolto yhdistetään aiempaa paremmin psykiatriseen hoitoon
- tehdä pilottikoikeilun valvotuista huumausaineiden käyttötiloista

TURVALLISTA IKÄÄNTYMISTÄ

Kaikilla tulee olla mahdollisuus turvalliseen ja aktiiviseen elämään myös vanhuusiän koittaessa.

Vanhetessa meidän tulee saada tarvitsemaamme apua ja hoivaa. Kotihoidon ja kotisairaanhoidon tulee toimia, ja kun kotona asuminen ei enää ole mahdollista, tarjolla tulee olla erilaista tuettua asumista kohtuulliseen hintaan. On myös tärkeää, että kuljetuspalvelut ovat luotettavia ja toimivia. Ennaltaehkäisevät panostukset vanhustenhoitoon ovat tärkeitä.

Haluamme laatia toimintaohjelman, jolla parannetaan omaishoitajien asemaa ja turvataan heille yhtäläinen oikeus korvaukseen ja lepoon.

Työn tekeminen tulee olla kannattavaa myös eläköitymisen jälkeen kaikille, jotka haluavat jatkaa työelämässä. Samalla on tärkeää, että takuueläke turvataan kohtuulliselle tasolle.

Sukupolvien välinen työ voi johtaa suuriin hyvinvointietuihin esimerkiksi nuoriso-työssä ja kouluissa.

HALUAMME

- ottaa käyttöön lakisääteisen seniorineuvonnan, johon saa kutsun 70 vuotta täytettyään
- että työelämään osallistuminen on kannustavaa myös eläkkeelle jäämisen jälkeen ja että eläkettä voi kerryttää myös yleisen eläkeen saavuttamisen jälkeen
- että yli 60-vuotiaille tarkoitettua korotetun työtulovähennyksen mallia jatketaan
- että takuueläke takaa kohtuullisen toimeentulon
- että helppokäyttöisiä ja saavutettavia digitaalisia palveluita sekä niiden käyttöneuvontaa on saatavilla sekä suomeksi että ruotsiksi
- että kotihoito ja kotisairaanhoito toimivat
- että erilaisissa tuetun asumisen asumismuodoissa on riittävästi paikkoja kohtuulliseen hintaan
- että kaikilla omaishoitajilla on yhtäläinen oikeus korvaukseen ja lepoon. Haluamme siirtää omaishoitajien korvaukset Kelalle. Peräänkuulutamme toimintaohjelmaa omaishoitajien tilanteen parantamiseksi.
- edistää vapaaehtoistyön mahdollisuuksia vanhustenhoidossa.

MEIDÄN SUOMESSA KAIKILLA TULEE OLLA HYVÄ OLLA

Taustasta, etnisyydestä, sosioekonomisesta asemasta, iästä tai seksuaalisesta suuntautumisesta riippumatta kaikilla on oikeus tuntea olonsa turvalliseksi ja hyväksi Suomessa.

Haluamme konkreettisia toimenpiteitä yhteiskuntamme heikoimmassa asemassa olevien suojelemiseksi. Voi olla vaikeaa hakea apua nykypäivän moninaisessa sosiaalietuuksien viidakossa. Perheille tai yksilöille, joilla on monia erilaisia haas-

teita, sosiaaliturvaan liittyvä byrokratia voi olla lisäeste. Nykyinen malli voi johtaa kannustinloukkuihin. Työtä sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen parissa on jatkettava, jotta taataan kannustava järjestelmä ja kohtuulliset tulot kaikille. Myös lyhytaikaisen työn vastaanottamisen tulee olla kannattavaa.

Tarvitsemme yhteisen maksukaton lääke-, terveydenhuolto- ja matkakuluille sekä toimivan velkaneuvontapalvelun.

RKP:n ansiosta muun muassa maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikaa on lyhennetty tällä hallituskaudella, mikä helpottaa velkaantuneiden elämää.

Jokaisella tulee olla oikeus olla sellainen kuin on. Jatkamme työtä osallistavan yhteiskunnan sekä sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksien puolesta.

HALUAMME

- toteuttaa sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen, joka varmistaa kohtuullisen toimeentulon ja kannustaa työntekoon
- varmistaa velkaneuvonnalle riittävät resurssit
- yhteisen maksukaton lääke-, terveydenhuolto- ja matkakuluille. Haluamme selvittää mahdollisuutta maksukaton jaksottamiseen, jotta kustannukset jakautuvat vuoden aikana tasaisemmin.
- että kuukautis- ja inkontinenssisuojat sekä vaipat sisällytetään alhaisimman arvonlisäverokannan tuotteisiin
- toimivan Kela-taksin
- uudistaa translakia niin, että se kunnioittaa myös lasten ja nuorten ihmisoikeuksia
- että Suomi säätää lainsäädännössä kolmannelta juridisesta sukupuolesta.

LÄHIALUEELLAMME VALLITSEE UUSI TODELLISUUS

SUOMI HARJOITTA AAKTIIVISTA ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIIKKAA

Turvallisuuspoliittinen tilanne on nyt kireämpi kuin kertaakaan toisen maailmansodan jälkeen. Siihen liittyvät riskit on otettava vakavasti. Emme kuitenkaan saa kääntyä sisäänpäin. Epävarmassa kansainvälisessä tilanteessa on tärkeää, että Suomi on aktiivinen toimija globaalisti. Turvallisuuttamme vahvistaa kansainvälisten sopimusten, rakenteiden ja ihmisoikeuksia turvaavien mekanismien kunnioittaminen.

Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys vahvistaa Itämeren ja Pohjois-Euroopan turvallisuutta. Suomen tulee olla rakentava Naton jäsen. Vastuu Suomen puolustuksesta on meillä itsellämme, ja on tärkeää, että säilytämme ja kehitämme yleistä asevelvollisuutta, maanpuolustuksemme kulmakiveä.

Suomen ulkopolitiikan tulee perustua ihmisoikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon strategiseen edistämiseen.

Meillä tulee olla kyky käsitellä laajamittaista maahanmuuttoa myös tulevaisuudessa.

Meidän on oltava valmiit reagoimaan ja torjumaan erilaisia hybridiavaikuttamisen keinoja.

HALUAMME

- että Suomi on aktiivinen ja rakentava toimija Natossa
- että puolustusmenot ovat jatkossakin vähintään kaksi prosenttia BKT:sta
- säilyttää ja kehittää yleistä asevelvollisuutta
- että kutsunnat ovat koko ikäluokalle yhteiset sukupolesta riippumatta

- että puolustusvoimain varusteet ovat moderneja ja tarkoituksenmukaisia
- turvata Uudenmaan prikaatin toiminnan ja kehittää sitä
- että Suomi on jatkossakin vastuullinen rauhanrakentaja ja osallistuu aktiivisesti kriisinhallintaoperaatioihin
- että Suomi sitoutuu järjestelmällisesti edistämään tasa-arvoa ja tyttöjen ja naisten oikeuksia maailmassa.

YHTEINEN POHJOLAMME

Mahdollisuudet pohjoismaisen yhteistyön kehittämiseen ovat tällä hetkellä paremmat kuin aikoihin. Nato-jäsenyys johtaa automaattisesti lisääntyneeseen puolustusalan yhteistyöhön, ja nyt pohjoismaista yhteistyötä on mahdollisuus tiivistää myös muilla sektoreilla.

Vahva ja yhdessä toimiva Pohjola luo vakautta sekä vahvistaa oikeusvaltioperiaatetta ja demokratiaa Euroopassa ja maailmassa. Suomen tulee yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa määrätietoisesti torjua niitä voimia, jotka haluavat heikentää sukupuolten tasa-arvoa ja ihmisoikeuksia.

Pohjoismaiden välillä muuttamisen tulisi olla helppoa. Rajaesteiden purkamistyötä on jatkettava.

Muissa Pohjoismaissa tulee lisätä tietoisuutta siitä, että Suomessa on useita täysin ruotsinkielisiä koulutusohjelmia. Suomen tulee houkutella opiskelijoita ja työvoimaa Ruotsista ja muista Pohjoismaista.

HALUAMME

- että Pohjolasta tulee maailman integroitunein alue
  - että Pohjoismaat tiivistävät yhteistyötä eurooppalaisella, transatlanttisella ja globaalilla tasolla
  - että työ yhteispohjoismaisen sähköisen tunnistautumisen (e-ID) edistämiseksi jatkuu
  - tuoda maamme ruotsinkieliset koulutusmahdollisuudet tunnetuiksi eri Pohjoismaiden opiskelijoille
  - lisätä opiskelijavaihtoa Pohjoismaiden välillä
  - edistää ammatti- ja korkeakoulututkintojen vastavuoroista tunnustamista Pohjoismaissa
  - että Pohjoismaat yhdessä edistävät pohjoismaista hyvinvointimallia ja sukupuolten tasa-arvoa kansainvälisissä yhteyksissä.
-

EU ON SUOMELLE TÄRKEÄ

Maailmanjärjestys on muutoksessa. Venäjä ja Kiina tavoittelevat uusia etupiirejä. Suomelle ja muille demokraattisille maille on tärkeää kerätä voimansa ja toimia yhdessä.

Me RKP:ssä tiedämme, että Suomen ääni kuuluu parhaiten EU:n kautta. Suomen tulee olla aktiivinen ja rakentava toimija EU:ssa. Suomen tulee toimia eturintamassa työssä nykyaikaisemman, tasa-arvoisemman, kestävämmän ja kilpailukykyisemmän EU:n puolesta, joka puolustaa yhteisiä ihmisoikeuksien, oikeusvaltion ja demokratian arvoja.

EU:n yhtenäinen linja suhteessa Venäjään sen aloitettua julman hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan osoittaa, kuinka tärkeää on toimia yhdessä ja nopeasti. Yhteinen eurooppalainen ääni vahvistaa myös Suomen asemaa maailmassa.

EU:n yhteisen arvopohjan ja oikeusvaltioperiaatteen on ohjattava kaikkien jäsenmaiden toimintaa. On tärkeää, että EU seuraa aktiivisesti jäsenmaiden kansallisia poliittisia linjauksia ja että on olemassa mekanismeja, joilla voidaan ehkäistä rikkomuksia, EU-varojen väärinkäyttöä ja korruptiota.

Toimivat EU:n sisämarkkinat ovat Suomen kaltaiselle pienelle vientiriippuvaiselle maalle erittäin tärkeitä. Jäsenyytemme tarkoittaa, että elinkeinoelämällä ja kotimaisilla yrityksillä on käytössään yksi maailman suurimmista kotimarkkinoista.

EU:n on myös kyettävä uudistumaan ja tarpeetonta EU-byrokratiaa on vähennettävä. Läheisyysperiaate eli se, että päätökset tehdään mahdollisimman lähellä asukkaita, on tärkeä periaate. Meidän on jatkossakin uutta lainsäädäntöä laadittaessa otettava huomioon jäsenvaltioiden erityispiirteet.

HALUAMME

- että Suomi vaikuttaa ennakoivasti ja rakentavasti EU:n politiikkaan ja kehitykseen
  - nähdä aktiivisempaa yhteistyötä pohjoismaisten EU:n jäsenmaiden välillä
  - että päätöksentekoprosessit EU:ssa ovat demokraattisia, selkeitä ja läpinäkyviä
  - että oikeusvaltioperiaatteen toteutumista EU:n jäsenmaissa seurataan ja toimenpiteisiin ryhdytään, jos rikkomuksia havaitaan
  - että EU jatkaa yhteisen ulkopoliittisen linjansa kehittämistä ja on vahva ääni ihmisoikeuksien ja globaalin vastuun puolesta
  - että maataloustukien riittävä taso turvataan
  - että Suomi edistää EU:ssa Itämeren ja arktisen alueen tilaa parantavia toimia.
-

KANNAMME KANSAINVÄLISEN VASTUUMME

Kehityspolitiikassamme meidän tulee tukea oikeusvaltioperiaatetta, demokraattista kehitystä sekä hyvän ja avoimen hallinnon kehittämistä. Toimiva demokratia, ihmisoikeudet ja elinvoimainen kansalaisyhteiskunta ovat kestäväen yhteiskunnallisen kehityksen edellytyksiä. Suomen tulee kehityspolitiikassaan korostaa tyttöjen ja naisten oikeuksia sekä oikeutta koulutukseen myös jatkossa.

Suomi on avoin ja kunnioittaa kaikkia ihmisiä. Turvapaikkapolitiikan on oltava kansainvälisten velvoitteidemme mukaista. Haluamme, että humanitaarinen suojele palautetaan oleskeluluvan perusteeksi, että turvapaikanhakijoilla on mahdollisuus saada toimivaa oikeusapua ja että perheenyhdistämisprosessit toimivat. Haluamme vahvistaa työtämme ihmisoikeustaistelijoiden hyväksi kansainvälisesti. Turvapaikkahakemukset tulee käsitellä ilman turhaa viivytystä oikeussuojan takaavassa yksilöllisessä menettelyssä. Haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt tulee tunnistaa turvapaikkaprosessin alussa.

Saamelaiset ovat Euroopan unionin ainoa alkuperäiskansa. Saamelaisten oikeus kieliinsä, kulttuuriinsa ja elinkeinoihinsa tulee turvata myös tulevaisuudessa. Suomen tulee ratifoida ILO:n alkuperäiskansoja koskeva yleissopimus nro 169.

Suomi tarvitsee lisää maahanmuuttoa, ja meidän tulee kotouttaa tänne tulevat entistä paremmin. Paras tapa kotoutua on työ tai koulutus, jossa pääsee kokemaan yhteisöllisyyttä ja oppii kieltä luonnollisella tavalla. Siksi haluamme, että kaikille maahanmuuttajille annetaan mahdollisuus työhön tai koulutukseen

mahdollisimman pian Suomeen saapumisen jälkeen. Kotoutumisen tulee olla mahdollista sekä suomeksi että ruotsiksi. Vastustamme rasismia ja syrjintää.

HALUAMME

- että kehitysrahoituksen tavoitetaso on 0,7 prosenttia BKT:sta ja että 0,2 prosenttia BKT:sta osoitetaan kaikkein haavoittuvimmille maille
  - että kehityspolitiikka perustuu ihmisoikeuksiin, lasten ja naisten oikeuteen saada koulutusta sekä demokratian vahvistamiseen
  - että Suomi työskentelee naisten osallisuuden edistämiseksi kehitysyhteistyössä ja rauhan rakentamiseksi maailmassa
  - että alkuperäiskansojen, mukaan lukien saamelaisten, oikeuksia koskeva ILO:n yleissopimus nro 169 ratifoidaan
  - että saamelaiskäräjälaki uudistetaan
  - että kiintiöpakolaisjärjestelmä on edelleen tärkeä osa Suomen kansainvälistä vastuuta
  - että EU:hun saapuvat turvapaikanhakijat jakautuvat oikeudenmukaisemmin maiden kesken
  - että humanitaarinen suojele palautetaan oleskeluluvan perusteeksi
  - helpottaa perheenyhdistämisprosesseja
  - että turvapaikanhakijoille annetaan oikeus äitiyspakkaukseen
  - että kolmansista maista tuleville ja Suomessa korkeakoulututkinnon suorittaville henkilöille myönnetään automaattisesti pysyvä oleskelulupa
  - että yritykset sitoutuvat kunnioittamaan ihmisoikeuksia koko tuotantoketjussa.
-

MEILLÄ ON VAIN YKSI MAAPALLO

ILMASTO JA LUONNON MONIMUOTOISUUS ON PELASTETTAVA NYT

Haluamme Suomen olevan ilmastoneutraali vuoteen 2035 mennessä. Tavoitteen saavuttamiseksi on tärkeää jatkaa kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa niin kansallisesti, EU-tasolla kuin kansainvälisestikin. Ilmaston lämpeneminen on rajoitettava enintään 1,5 asteeseen.

Suomen tulee olla ilmasto- ja ympäristöystävällisen teknologian kärkimaa. Se on loistava mahdollisuus yrityksillemme. Jotta yritykset uskaltavat panostaa kehitykseen ja innovaatioihin, pitkäjänteisyyttä ja ennustettavuutta tarvitaan myös energiapolitiikassa.

Kiertotalous ja jakamistalous ovat tulevaisuuden aloja, joissa Suomen tulee olla edelläkävijä.

Meidän tulee vahvistaa energiaomavaraisuuttamme kestäväällä tavalla. Siksi meidän on edistettävä vihreää siirtymää, luovuttava fossiilisista polttoaineista ja lisättävä uusiutuvan energian tuotantoa. Myös liikenteen päästöjä on vähennettävä.

Itämeren rehevöityminen vaatii jatkuvia toimenpiteitä. Meidän tulee työskennellä

määrätietoisesti kuormituksen vähentämiseksi erityisesti Saaristomerellä.

On tärkeää, että teemme määrätietoisesti työtä luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja vahvistamiseksi koko maassa.

Politiikan tulee kannustaa kestäväään elämäntapaan ja ympäristöystävällisiin valintoihin. Resursseja tulee käyttää viisaasti ja kierrättää niitä aina kun mahdollista. Kierrätystä on tehostettava ja teollisuuden sivuvirtoja hyödynnettävä paremmin.

HALUAMME

- kasvattaa uusiutuvan energian osuutta ja luopua fossiilisista polttoaineista viimeistään 2030-luvulla
  - panostaa tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin, jotka lisäävät energia- ja resurssitehokkuuttamme sekä vähentävät energian tarvetta
  - kehittää yrityksille ja yksityishenkilöille kannustimia ympäristöystävällisiin investointeihin, esimerkiksi tarjoamalla tukea energiaremontteihin
  - että Suomi aktiivisesti edistää kunnianhimoisia tavoitteita EU-tasolla päästöjen vähentämisen jatkamiseksi ja uusiutuvan energian tuotannon lisäämiseksi
  - vähentää liikenteen päästöjä toimivalla joukkoliikenteellä sekä panostamalla esimerkiksi lataus- ja tankkausinfrastruktuuriin
  - edistää vähäpäästöisten ja kotimaisten polttoaineiden kehittämistä, tuotantoa ja käyttöönottoa
  - että kaikki uudisrakennukset ovat energiatehokkaita ja että puurakentamisen osuutta lisätään
  - vahvistaa hiilinielujamme kestäväällä, pitkäjänteisellä ja aktiivisella maa- ja metsätaloudella
  - kehittää ilmastohyvitysmallin hiilinielua ylläpitäville metsänomistajille
  - suojella luonnon monimuotoisuutta luonnonvarojen kestäväällä käytöllä ja olemassa olevia ekosysteemejä suojelemalla
  - tehdä pontevasti töitä Itämeren rehevöitymisen vähentämiseksi sekä jatkuvalla työllä parantaa tilannetta Saaristomerellä niin, että sen valuma-alue voidaan poistaa Itämeren suojelukomission Helcomin hotspot-listalta
  - edistää kestäväää kalastusta
  - kieltää kaikki laivojen käsittelemättömät jäte- ja pesuvesipäästöt Itämerellä
  - edistää hulevesien hallintaa. Myöskään lumen kaatamista mereen ei tule sallia.
  - kehittää hyvitysmallin vanhojen veneiden ja moottoreiden romutuskorvauksia varten
  - nostaa kierrätysastetta Suomessa
  - edistää jakamistaloutta lainsäädännön ja taloudellisten ohjauskeinojen avulla
  - että tuotteiden ja rakennusten ympäristökuormitus lasketaan niiden koko elinkaaren ajalta
  - että kiertotaloutta ja kestäväää kehitystä vahvistetaan opetussuunnitelmassa.
-

SUOMEN MENESTYSTEKIJÄT

KILPAILUKYKYMME NOJAA TUTKIMUKSEEN JA OSAAMISEEN

Selviytyäkseen globaalissa kilpailussa Suomen on investoitava enemmän tutkimukseen ja kehitykseen. Siksi Suomen on panostettava tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin 4 prosenttia BKT:sta, josta julkisen osuuden tulee olla vähintään 1,3 prosenttia. Tarvitsemme entistä parempaa yhteistyötä elinkeinoelämän, yliopistojen ja kasvuyritysympäristöjen välillä. Ongelmana on, että monet innovatiiviset kasvuyritykset myydään nopeasti ulkomaisille sijoittajille, koska Suomessa ei ole tarpeeksi vahvoja pääomasijoittajia. Omistajuutta on edistettävä, jotta yhä useampi kasvuyritys pysyy pitkällä tähtäimellä kotimaaisessa omistuksessa.

Suomalaisten taloustaitoja on vahvistettava. Tällä tavoin voimme myös ehkäistä ylivelkaantumista. Vahvemmalla talousosaimisella edistämme sitä, että yhä useampi

suomalainen uskaltaa säästää osakkeisiin ja sijoitusrahastoihin. Pienimuotoisia sijoituksia voitaisiin edistää verottoman vähimmäissumman avulla.

HALUAMME

- että tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan yksityistä rahoitusta kehitetään esimerkiksi verokannustimien avulla
  - kannustaa säästämiseen ja investointeihin kotimaisen omistajuuden vahvistamiseksi
  - että taloustaitojen opetusta ja yrittäjyyskasvatusta vahvistetaan kaikilla koulutusasteilla
  - vahvistaa kilpailukykyä ja saavutettavuutta panostamalla toimiviin liikenne- ja palveluinfrastruktuuriin.
-

SUOMESTA DIGITALISAATION EDELLÄKÄVIJÄ

Digitalisaatio on yksi Suomen menestystekijöistä. Digitalisaatiota tulee edistää sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Tarvitsemme panostuksia yltääksemme digitalisaation huipulle ja houkutellessamme Suomeen yksityisiä investointeja ja huippuosaamista.

Digitalisaatio muuttaa merkittävällä tavalla niin ihmisten työskentelytapoja kuin myös palvelujen tuottamista. Se on myös luonut täysin uusia liiketoimintamalleja esimerkiksi alustataloudessa.

Toimivat verkkoyhteydet ovat edellytys sille, että digitaalisia palveluita voidaan tarjota samoilla ehdoilla ja tasalaatuisesti asuinpaikasta riippumatta. Vaikka digitaaliset palvelut yleistyvät koko ajan, palvelua pitää silti pystyä saamaan myös perinteisellä tavalla.

Digitaalisia palveluita on alusta pitäen kehitettävä rinnakkain sekä suomeksi että ruotsiksi, jotta kieliryhmiä kohdellaan tasapuolisesti. Tarvitaan myös riittävästi ruotsinkielistä digitaalista opetusmateriaalia.

On tärkeää, että tietojärjestelmien kehittämisen osaamista vahvistetaan.

Yhteiskuntamme on altis erilaisille kyberhyökkäyksille. Tarvitsemme lisää laaja-alaisia panostuksia kyberturvallisuuteen.

HALUAMME

- Suomen olevan uusien teknologioiden edelläkävijämaa
  - että Suomi laatii digitalisaation tietokartan
  - että yksinkertaiset digitaaliset tukipalvelut ovat koko väestön saatavilla
  - että molemmat kansalliskielet otetaan alusta alkaen huomioon digitaalisissa ratkaisuissa
  - että palveluiden saavutettavuus huomioidaan heti palveluita kehitettäessä
  - että kyberturvallisuuden edistämiseksi on varattu riittävästi resursseja ja että Suomesta tulee alan edelläkävijä.
-

ELÄVÄ JA MONIPUOLINEN KULTTUURI

KAKSIKIELINEN SUOMI ON RIKKAUS

Haluamme, että Suomessa jokainen voi elää arkea molemmilla kansalliskielillä, ruotsiksi ja suomeksi. RKP on elävän kaksikielisen Suomen paras takaaja. Suomen kaksikielisyyttä tulee vaalia, ja sen tulee toimia myös käytännössä.

Jotta palvelut voidaan jatkossa taata molemmilla kansalliskielillä, haluamme tarkistaa viralliset kielitaitovaatimukset niin, että myös ruotsinkieliset voivat hakea julkisiin virkoihin ilman täydellistä suomen kielen taitoa.

Kuluneella hallituskaudella RKP on varmistanut, että uusi kansalliskielistrategia on laadittu. Nyt haluamme, että strategian toimenpiteet toteutetaan myös käytännössä.

Työntekijöiden rohkaisemiseksi ja motivoimiseksi käyttämään toista kotimaista kieltä erilaisia kielilisiä tulisi hyödyntää enemmän.

Haluamme varhaistaa kielenopetusta koulussa ja varmistaa, että kielenopetuksen on varattu riittävästi tuntiresursseja. Haluamme myös lisätä panostuksia kielikylpyihin, kielisuihkuihin ja muihin toimiviin kielenoppimismenetelmiin. Meidän on koulutettava lisää kielikylpyopettajia, jotta voimme vastata lapsiperheiden kiinnostukseen kielikylpyjä ja kielisuihkuja kohtaan.

HALUAMME

- että uuden kansalliskielistrategian toimenpiteet toteutetaan käytännössä
  - että valtionhallinnossa otetaan käyttöön käänteiset ja sovelletut kielitaitovaatimukset
  - että kielilisiä hyödynnetään ja että ne ovat riittävän motivoivia
  - että suomen ja ruotsin kielen erinomaista taitoa osoittava valtionhallinnon kielitutkinto on maksuton
  - jatkaa työtä ruotsinkielisten ratkaisujen puolesta esimerkiksi koulutuksen, kulttuurin, yhdistys- ja järjestöelämän, joukkotiedotusvälineiden ja kirkon piirissä
  - turvata julkiset yleisradiopalvelut molemmilla kotimaisilla kielillä sekä erityistarpeita omaaville ryhmille. Haluamme nähdä YLEssä enemmän ruotsinkielisiä ja pohjoismaisia tv-ohjelmia sekä tekstitettyjä ohjelmia.
  - säilyttää ja vahvistaa suomenruotsalaista viittomakieltä
  - että kielivaikutusten arvioinnit tehdään lain- ja muun valmistelun varhaisessa vaiheessa
  - että voit aina luottaa siihen, että tuomioistuin, ulosottolaitoksessa ja poliisissa sekä yhteydenpidossa muihin viranomaisiin saat palvelua ruotsiksi
  - että koulutetaan riittävästi poliiseja, hätäkeskuspäivystäjiä ja muuta henkilöstöä, jotka osaavat ruotsia.
-

ELÄVÄ KULTTUURIALA JA MONIPUOLISET LIIKUNTAMAHDOLLISUUDET LUOVAT HYVINVOINTIA

Kulttuurilla, taiteella ja liikunnalla on tärkeä rooli yhteiskunnassamme. Ne vahvistavat hyvinvointia ja luovat työpaikkoja.

Haastavien koronavuosien jälkeen on tehtävä työtä kukoistavan kulttuurialan puolesta. Elinvoimainen ja vahva kulttuurisektori rikastuttaa elämää ja tukee hyvinvointia. Haluamme, että kulttuuri on saavutettavaa ja tasavertaisesti saatavilla kaikille.

Kansanterveyden edistämiseksi on tärkeää, että suomalaiset liikkuvat enemmän. Siksi tarvitaan hyviä ja monipuolisia liikunta- ja urheilumahdollisuuksia.

Kolmannella sektorilla on tärkeä rooli monipuolisen vapaa-ajan toiminnan tarjoajana. Yhdistyksissä tehtävä työ esimerkiksi urheilussa, kulttuurissa, nuorisoliikkeessä ja vapaaehtoisissa palokunnissa on äärettömän arvokasta. Yhdistyksemme luovat aineellista ja henkistä hyvinvointia.

HALUAMME

- nostaa kulttuurialan osuutta valtion budjetista pitkällä aikavälillä
  - kulttuurin olevan kaikille saavutettavaa
  - varmistaa monimuotoisuutta ja laajaa kulttuuritarjontaa tukevan kulttuuripolitiikan
  - että kulttuurialan laitoksillamme on hyvät edellytykset luoda kulttuuritoimintaa eri kohderyhmille
  - että uusia julkisia rakennuksia rakennettaessa varataan riittävästi varoja taiteelle ja kulttuurille julkisissa tiloissa
  - turvata teatterien toimintaedellytykset
  - päivittää freelancereita koskevan lainsäädännön niin, että se turvaa myös heille toimivan sosiaaliturvan
  - lisätä suomalaisten mahdollisuuksia harjoittaa liikuntaa ja motivoida yhä useampaa ihmistä liikkumaan
  - luoda edellytyksiä yhtäläisten ja tasa-arvoisten urheilu- ja muun vapaa-ajan toiminnan mahdollisuuksille
  - edistää ja tukea yhdistyksiemme toimintamahdollisuuksia
  - jatkaa työtä yhdistysten byrokratian vähentämiseksi.
-

ELÄVÄ MAASEUTU JA MENESTYVÄT KAUPUNGIT TÄYDENTÄVÄT TOISIAAN

TARVITSEMME TOIMIVAA INFRASTRUKTUURIA JA HYVÄT YHTEYDET

Suomi on suuri maa ja siksi on tärkeää, että infrastruktuurimme kuten tiet, rautatiet, satamat ja lentokentät ovat hyvässä kunnossa. Korjausvelkaa on paljon, ja siihen on puututtava. Myös alemman tieverkoston on saatava riittävästi resursseja. Hyvät yhteydet ovat menestyvän ja kilpailukykyisen Suomen edellytys.

Toimiva raideliikenne on tärkeää sekä yhteyksien toimivuuden että ilmasto-avoitteiden saavuttamisen kannalta. Haluamme toimivan rataverkon. Olemassa olevaa rataverkkoa on ylläpidettävä ja kehitettävä samalla kun suunnitellaan uusia linjoja.

Haluamme panostaa sujuvaan joukkoliikenteeseen ja toimiviin kevyen liikenteen väyliin. Henkilöautoja tarvitaan jatkossakin. Lataus- ja tankkausinfrastruktuuria on oltava riittävästi, jotta henkilöautoliikenne on kestävä. Suomen elinkeinoelämän kannalta on tärkeää turvata kuljetusalan toimintaedellytykset.

Suomen maantieteellinen sijainti tarkoittaa, että olemme riippuvaisia meriliikenteestä. Siksi on ehdottoman tärkeää, että satamat ja väylät ovat hyvässä kunnossa. Talvella tapahtuvien merikuljetusten edellytykset tulee turvata. Hyvät kulkuyhteydet sisältävät myös lautta- ja saaristoliikenteen, ja ne on taattava.

HALUAMME

- että tieverkoston kunnossapitoon ja korjaukseen tehdään suurempia panostuksia
  - että myös alemmaa valtiollista tieverkostoa kunnostetaan, ja että vuosittain painorajoituksen saavat tiet korjataan
  - edistää joustavaa ja kohtuuhintaista joukkoliikennettä
  - kehittää ja ylläpitää rataverkkoa
  - kehittää edelleen Helsinki-Vantaan lentoasemaa tärkeänä kansainvälisenä solmu-kohtana ja turvata alueellisten lentoasemien toimintaedellytykset
  - varmistaa toimivan saaristoliikenteen ja sähköistää lossit
  - että satamat ja väylät pidetään kunnossa ulkomaankaupan ja toimitusvarmuuden turvaamiseksi
  - taata turvalliset olosuhteet talvella tapahtuville merikuljetuksille
  - että Suomi hyödyntää digitalisaation mahdollisuuksia ja edistää niitä myös jakamistaloudessa ja kuljetusalalla.
-

KAUPUNGIT MUODOSTAVAT KASVUKESKUSTEN YTIMEN

Tarvitsemme sekä elinvoimaisia kaupunkeja että elävää maaseutua. Meillä on maassamme erilaisia kaupunkeja ja niiden tulee saada kehittyä omien vahvuksiensa kautta. Haluamme toimia viihtyisien kaupunkien ja kestäväen kaupunkipolitiikan puolesta.

Kaavoitettujen tonttien tarjonta on asuntomarkkinoiden toiminnan kannalta ratkaisevan tärkeää, ja siksi haluamme helpottaa suunnittelua.

Haluamme, että jokaiselle Suomeen muuttavalle annetaan mahdollisuus kotoutua hyvin. Hyvän kaupunkisuunnittelun ja koulutuksen avulla voimme torjua segregatiota.

altakunnallisesta näkökulmasta on tärkeää, että pääkaupunkiseutu saa kehittyä omien erityispiirteidensä pohjalta pärjätäkseen kansainvälisessä kilpailussa.

HALUAMME

- että kaupunkisuunnittelu on sujuvampaa ja nopeampaa
  - torjua segregatiota kaupungeissamme
  - helpottaa rakentamista ja kaavoitettujen tonttimaiden tarjontaa
  - enemmän asuntoja ja edullisempaa asumista
  - rakentaa terveitä kouluja, palveluasuntoja ikäihmisille sekä muita julkisia rakennuksia ja kunnostaa niitä jatkuvasti
  - toimivaa infrastruktuuria kaupunkien ja alueiden välillä kaupunkien ja valtion paremman koordinoinnin avulla
  - että kaupungeilla on aktiivinen rooli ilmastonmuutoksen vastaisessa työssä.
-

VAHVA MAASEUTU TURVAA HUOLTOVARMUUTEMME

Tarvitsemme politiikkaa, joka ottaa huomioon sen, että maaseudulla ja saaristossa tulee voida asua, tehdä työtä ja viihtyä myös jatkossa. Koronapandemia johti etätyön nopeaan lisääntymiseen. Muutotappiokunnille etätyö on mahdollisuus houkutellessa lisää asukkaita.

Maatalous on ennennäkemättömässä kannattavuuskriisissä. Tämä vaatii toimia monella eri tasolla. Meidän on tarkasteltava koko tuotantoketjua ja asianomaista lainsäädäntöä kehittääksemme ratkaisuja, jotka turvaavat maataloustuottajien tulevaisuuden. Maataloudella on keskeinen rooli huoltovarmuuden kannalta.

Viimeaikaiset tapahtumat ovat osoittaneet, miten tärkeää on, että voimme taata elintarviketurvallisuuden Suomessa kaikissa tilanteissa. Meidän on varmistettava toimiva kotimainen elintarviketuotanto ja toimivat markkinat. Puhtaalla suomalaisella ruoalla on suuria mahdollisuuksia maailmanmarkkinoilla, ja niin tuotekehitystä kuin pitkäaikaisia vienti-investointeja on tuettava.

Haluamme alkutuottajille enemmän neuvonta- ja tukitoimintoja lisävalvonnan sijaan. Ammattikalastajien toimintaedellytykset on turvattava.

Ihmisten susiin ja merimetsoihin liittyvät huolenaiheet on otettava vakavasti ja suojametsästyksellä sallittava tarvittaessa.

HALUAMME

- vahvistaa alueiden ja paikallisyhteisöjen mahdollisuuksia kehittyä omien erityispiirteidensä pohjalta
  - että maaseudulla ja saaristossa on mahdollista rakentaa, asua ja työskennellä ilman ylimääräistä byrokratiaa
  - turvata alkutuotannon toimintaedellytykset Suomessa
  - vahvistaa tuottajien roolia elintarvikeketjussa ja varmistaa siten kotimainen elintarviketuotanto
  - vähentää alkutuotannon byrokratiaa
  - edistää pitkäaikaisia, kestäviä vienti-investointeja, jotka lisäävät Suomen puhtaan ja sertifioidun ruoan arvoa
  - edistää aktiivista metsätaloutta, joka on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävää
  - että suojametsästyksen oikeuttavat luvat ovat yksinkertaisia ja joustavia sekä perustuvat todellisiin paikallisiin olosuhteisiin
  - päivittää saaristolakia niin, että se tukee saariston kehitystä ja ottaa huomioon sekä vakituiset asukkaat, vapaa-ajan asumisen että saaristossa toimivat yritykset
  - parantaa osa-aikaisen asumisen edellytyksiä.
-